

Kastlar (rishögar).

Om någon person förr råkade ut för rövare och blev mördad (sådant hände oftare än nu i de stora skogsbygder, som på den tiden fanns här och var) brukade man kasta upp en stor rishög på den plats, där dådet hänt, för att bevara minnet av händelsen och personen i fråga. Sådana högar kallades kastlar. Var och en, som passerade förbi en sådan kastel, skulle då kasta på en risgren, käpp eller annan träbit. På detta vis kunde kasteln till sist bli ganska stor.

Mellan Linneberga och Flybo fanns förr en sådan kastel vid vägen. Det sades, att en officer hade blivit mördad här. En annan kastel fanns i närheten av en by i Nottebäck, som hette Galtabäck. Här hade man mördat en jude.

2917

9
21Havande kvinna - stjäla.

Om en havande kvinna stjälar något och sedan stoppar (gömmer) det innanför barmen, så blir barnet en tjuv, som aldrig kan låta bli att stjäla.

2917

3.

"Kloka"

personer (det fanns åtskilliga sådana förr) förvärvade sin klokhet genom att dricka eller åtminstone vidröra spadet efter en kokt vit orm, som de själva sökt reda på. Man kunde bli klok, om man endast rörde vid spadet med fingrarna.

2917 ^{H.}Ställa otur på någon.

Förr kunde man ställa till med en mycket svår otur hos sin granne. Detta hände oftast, då man själv hade otur. Man bar då bort oturen, genom att hos grannen (eller hos någon annan) gräva ned ben i vart och ett av kreaturens bås (båsen var ju vanligen med jordgolv). Oturen bestod i att kreaturen dogo och mjölk- och smörproduktionen brukade också hastigt gå tillbaka på ett sådant ställe.

2917^{5.}

Taga mjölk och smör från sina grannar.

Förr tycks man för hela året ha kunnat taga både mjölk och smör från sina grannar genom att kliva upp på gödselhögen skärtorsdagsnatten och ropa: "Så långt som detta rop hörs, tar ja både mjölk och smör." Det var många, som på det sättet kunde få otur, särskilt om man hade bra mål i munnen, så att ropet hördes långt, ty ropet verkade så långt som det hördes.

2917^{6.}"Draga björk."

Första lysningssöndagen brukade man förr "draga björk" (björkdragning). Traktens ungdom brukde då (tidigt på morgonen) i närheten av den blivande brudens hem hugga ned en björk, en ganska stor sådan, man har exempel på björkar, som lämnat nära på en halv famn ved, då man senare huggit sönder dem. På den nedhuggna björken skulle man ordna till någon ställning, där spelmannen skulle sitta. Medan björken släpades fram till förstudörren i brudens hem, skulle spelmannen spela. Oftast brukade man då komma ut och "taga emot" de, som "drog björk". De blevo trakterade med brännvin och kaffe, kanske också med mat. De kanske fingo gå på logen och dansa. De brukade då draga björken till vedbacken. Blev man däremot inte på något sätt uppmärksamrad, d.v.s. trakterad, brukade man med förenade krafter skjuta in storändan av björken i förstugan, så skrämdast de tungisika, varefter man gick hem.

29177.

Snokar i ladugården - tur.

I Rismåla, en by i Åsheda, fanns på 1870-talet en hemmansägare, Melker Svensson, som tycks ha haft en underbar tur med sina kreatur och sitt jordbruk. Detta berodde (sade Melker själv) på ormar, som han hade i sin ladugård. I källarna, särskilt i fårkättarna funnos flera stycken stora snokar, som ständigt brukade ligga i hælmen, och vilka ingen fick störa eller göra något ont. Dessa snokar tycks ha varit tama, ty varje morgon skulle de ha varm mjölk på träfat. Då man skulle bygga ny ladugård, tillsade Melker byggmästaren, att han måste akta sig för att göra snokarna något ont, emedan dessa hade tur med sig.

2917

8.

Tomtar.

Samme man hade också tomtar på sin gård.

Det var tomtar, som hade tur med sig, sade Melker. Han kunde ibland se dem, när de sprungo längs gärdesgårdarna. Melker Svensson var mycket glad för sina tomtar. Han lät sy små kläder, som han sedan hängde ut på gårdsgårdsstörarna, där tomtarna hämtade dem på nätterna. Svensson höll mycket strängt på, att ingen skrämde hans tomtar.

Hos Melker Svensson i Risnåla, Åsheda, brukade det dukade julbordet få stå kvar över julnatten. Det var tomtar, sade Melker, som skulle få tillfälle att smaka julmaten. I gengäld för detta hade tomtten tur med sig. Han bevakade gården för onda andar.

Julbordet.